

Franciszek Maroń

Dr Alojzy Targ : szkic biograficzny i bibliografia prac

Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 7, 251-261

1974

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. FRANCISZEK MAROŃ

DR ALOJZY TARG SZKIC BIOGRAFICZNY I BIBLIOGRAFIA PRAC

Alojzy Targ urodził się dn. 14 V 1905 r. w osiedlu Łazy, położonym niedaleko starodawnego Grodzca na Śląsku Cieszyńskim. Na miejscu była jednoklasowa szkoła ludowa, której kierownikiem i zarazem nauczycielem był wtedy Atanazy Pacuła, znany ze swej dzielnej postawy w obronie Śląska przed „austrializacją”. Jemu również Alojzy Targ zawdzięczał podstawowe uświadomienie narodowe, jak wyznał w przemówieniu w r. 1929 nad grobem swego pierwszego pedagoga. Średnie wykształcenie pobierał w polskim gimnazjum w Cieszynie i po uzyskaniu w r. 1925 świadectwa dojrzałości podjął w latach 1925—1929 studia historyczne w Krakowie, gdzie na Uniwersytecie Jagiellońskim ze szczególnym zamiłowaniem słuchał wykładów znakomitych profesorów — historyków, wśród których znajdowali się Władysław Semkowicz, Władysław Kopoczyński, Józef Feldman.

Już jako absolwent zredagował *Księgę o Śląsku* (1929), poświęconą długoletniej działalności związku akademików-cieszyniaków „Znicz”, którego bardzo aktywnym członkiem, a przez pewien czas również prezesem był w swoich latach akademickich. Księga ta miała duże znaczenie dla ożywienia zainteresowania Śląskiem Cieszyńskim.

W latach trzydziestych pochłonęła go całkowicie praca w ogólnokształcącym szkolnictwie średnim w Chorzowie a następnie w Katowicach. W tym czasie był także blisko związany z „Kuźnicą” Pawła Musioła, z którym łączyła go przyjaźń od czasów studiów.

W czasie okupacji wytrwał na Górnym Śląsku do końca 1940 r. jako członek podziemnej organizacji ZWZ. Później przekradł się do tzw. Gubernii, gdzie pod pseudonimem „Mar cin” nadal był czynny w tajnym nauczaniu i konspiracji jako członek Delegatury Rządu. Należał także do tajnej organizacji „Ojczyzna”. Aresztowany przez Gestapo w 1944 r. i umieszczony w obozie koncentracyjnym w Gross-Rosen, doczekał się wyzwolenia. Po kilku latach został pracownikiem Biblioteki Śląskiej w Katowicach.

W Bibliotece pracował w latach 1954—1970, tzn. do czasu przejścia na emeryturę. Na stanowisku kierownika Pracowni Śląskiej tejże Biblioteki niestrudzenie i nie szczędząc swego czasu służył licznym pracownikom nauki i studentom informacją i konsultacją w sprawach śląskich, których był znakomitym znawcą.

W r. 1962 uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych na podstawie wnikliwego opracowania: *Śląsk pod rządami Lukaszka i Wagnera*, wydanego w r. 1956. Od r. 1957, czyli od momentu rozpoczęcia działań

ności przez Śląski Instytut Naukowy w Katowicach, brał aktywny udział w jego pracach, w pierwszym rządzie jako organizator Śląskiej Kartoteki Biograficznej. Stanowi ona podstawę dla *Górnośląskiego Słownika Biograficznego*, którego pierwszy tom zdołał jeszcze przygotować do druku. Był także związany z środowiskiem opolskim: współpracował z tamtejszym Instytutem Śląskim, przez jakiś czas był współredaktorem *Kwartalnika Opolskiego*. Ponadto współpracował z Komisją Bibliografii i Bibliotekoznawstwa Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, z Komisją Badań Zbrodni Hitlerowskich oraz z Towarzystwem Rozwoju Ziem Zachodnich, należąc do jego Rady Naukowej.

Główną dziedziną zainteresowań A. Targa była biografistyka śląska, dla której położył duże zasługi gromadząc dziesiątki życiorysów, w pierwszym rządzie działaczy śląskich wymierającej generacji. Przekonany o wyjątkowym charakterze polskiej kultury ludowej na G. Śląsku na przełomie XIX i XX w. pragnął tą drogą uchwycić rozmiar społeczny zjawiska. Na podstawie zebranych w terenie wspomnień wzbogacił również wiedzę o działalności stowarzyszeń polskich na Śląsku, stanowiących jeden z głównych czynników tej kultury. Interesował się ponadto zagadnieniami niemcoznawczymi i stosunkami Śląska z innymi dzielnicami Polski.

Po długotrwałych cierpieniach, które jedynie w czasie doraźnych pobytów w szpitalu odrywały go od zajęć naukowych, zmarł dn. 4 III 1973 r. Śmierć jego stanowi dużą stratę dla historiografii śląskiej.

BIBLIOGRAFIA PRAC*

Wykaz skrótów

Biul. Inf. Bibl. Śl.	— Biuletyn Informacyjny Biblioteki Śląskiej
Biul. Woj. Kom. Środowisk. Weteranów Powst. Włkp.	— Biuletyn Wojewódzkiej Komisji Środowiskowej Weteranów Powstania Wielkopolskiego 1918—1919.
Cah. Pol. — Allemagne	— Cahiers Pologne — Allemagne
Coll. Sal.	— Colloquium Salutis. Wrocławskie Studia Teologiczne
Gość niedz.	— Gość Niedzielny
Kwart. opol.	— Kwartalnik Opolski
PSB	— Polski Słownik Biograficzny
Prz. zach.	— Przegląd Zachodni
Śł. pol.	— Słowo Polskie
Stud. śl.	— Studia Śląskie — Seria Nowa
Śl. lit.	— Śląsk Literacki
Tryb. opol.	— Trybuna Opolska
Tryb. rob.	— Trybuna Robotnicza
Tyg. powsz.	— Tygodnik Powszechny
Zar. śl.	— Żaranie Śląskie
Życie gosp.	— Życie Gospodarcze

* Przy zestawieniu bibliografii szereg uzupełnień, zwłaszcza w latach przedwojennych, wprowadzono za uprzejmą zgodą dr L. Brożka, korzystając z zebranego przez niego materiału.

1929

1. *O jednolity typ Ślązaka*, Zar. śl. 5 (1929) z. 4, 189—193.
2. *W sprawie Śląskiego Domu Akademickiego w Krakowie*, Polska Zachodnia 1929.
3. *Zarys historii „Znicza”, (Przyczynek do dziejów ruchu narodowego na Śląsku Cieszyńskim)*. W: *Księga o Śląsku*, wydana z okazji jubileuszu 35-letniego istnienia Znicza pod red. Alojzego Targa, Cieszyn 1929, 209—231.

1931

4. *O kulturą polityczną w Polsce współczesnej*, Nowa Polska 1931 nr 1, 10—15.
5. *Polska i Francja (Uwagi na marginesie książki gen. Władysława Sikorskiego)*, Nowa Polska 1931 nr 2, 12—13.

1935

6. *Dwie mniejszości narodowe*, Kuźnica 1 (1935) nr 2, 7—10 i nr 3, 3—6
7. *Ludzie bez jutra*, Kuźnica 1 (1935) nr 8, 1—3.
8. *O nowy ustrój gospodarczy*, Kuźnica 1 (1935) nr 1, 7—15.
9. *O obcym kapitale na Śląsku słów kilka*, Zar. śl. (1935) z. 2, 95—97.
10. *Postęp techniczny a postęp społeczny*, Kuźnica 1 (1935) nr 6 i 7, 5—8.
11. *Szkoła przodowników Oddziałów Młodzieży Powstańczej w Starej Wsi*, Ogniskowiec 11 (1935) nr 6, 158—162.
12. *Szkoła przodowników Młodzieży Powstańczej w Starej Wsi*. Młodzież Powstańcza 3 (1935) nr 5.

1936

13. *Czy alians z Niemcami?* Kuźnica 2 (1936) nr 4, 7—10.
14. *Jeszcze w sprawie żydowskiej*, Kuźnica 2 (1936) nr 1, 5—6.
15. *Kilka uwag na temat szkoły*, Kuźnica 2 (1936) nr 2, 6—9.
16. *Płk Matuszewski przeciw zarządzeniom dewizowym*, Kuźnica 2 (1936) nr 6, 3—5.
17. *Podłoże rozruchów na wyższych uczelniach*, Kuźnica 2 (1936) nr 12, 9—11.
18. *Miłkowski Stanisław, Walka o nową Polskę*, Warszawa 1936. (Rec. ...) Kuźnica 2 (1936) nr 5, 15—16.
19. *Walka z żydostwem*, Kuźnica 2 (1936) nr 7/8, 10—11. nr 9, 4—5. nr 10, 3—5.

1937

20. *Fałszywy i szkodliwy humanitaryzm („Dziennikowi Porannemu” w odpowiedzi)*, Kuźnica 3 (1937) nr 1, 8.
21. *Konieczność ideowej przebudowy Związku Nauczycielstwa Polskiego*, Kuźnica 3 (1937) nr 21, 2.
22. *Ukraiński szowinizm*, Kuźnica 3 (1937) nr. 17, 1. Zob.: Wilhelm Szewczyk, *Rozważania niesentymentalne (Na marginesie art. kol. A. Targa „Ukraiński szowinizm”)* tamże, nr 18, 4.
23. *Walka o nową niepodległość*, Kuźnica 3 (1937) nr 3, 1—2.
24. *Walka z żydostwem*, Kuźnica 3 (1937) nr 8, 1—2. nr 9, 3. nr 14, 3.

1938

25. *Ohydna napaść na ruch narodowo-radykalny kol. Pawła Musioła*, Kuźnica 4 (1938) nr 19, 5.
26. *Problem urzędniczy*, Kuźnica 4 (1938) nr 3, 2.
27. *Problem Związku Nauczycielstwa Polskiego*, Kuźnica 4 (1938) nr 26, 2.

1939

28. *Problem niepodległej Ukrainy*, Kuźnica 5 (1939) nr 6, 3.
29. *Problem południowo-wschodni*, Kuźnica 5 (1939) nr 1, 1.

1946

30. *Analiza sąsiedzkiej niezgody*, Odra, 21 (1946) nr 20, 3.
31. Fel d m a n n J ó z e f, *Problem polsko-niemiecki w dziejach*, Katowice 1946 ss. 174 (Rec. ...) Odra 2 (1946) nr 33, 7.
32. *Potrzeby w zakresie dokumentacji okresu okupacji niemieckiej (1939—1945)*, Zar. śl. 17 (1946) z. 3—4, 93—95.
33. *Rola gospodarcza polskiej ludności rodzimej na Ziemiach Odzyskanych*, Życie gosp. 1946, numer specjalny, 138—141.
34. *Zagadnienia ludnościowe Niemiec. Rzeczywistość i propaganda*, Dz. zach. 1946, nr 264, 3.
35. *Śląsk w okresie okupacji niemieckiej (1939—1945)*, Poznań 1946, ss. 92.

1947

36. *Niemiecka polityka gospodarcza wobec dawnych ziem zachodnich Śl.* pol. Wrocław 1947, nr 67, 7.
37. Pi w a r s k i K a z i m i e r z, *Dzieje Prus Wschodnich w czasach nowożytnych*, Gdańsk-Bydgoszcz 1946, (Rec. ...) Odra 3 (1947) nr 11, 7.
38. *Polska ludność rodzima na Ziemiach Odzyskanych*, Prz. zach. 3 (1947) nr 6, 481—495.
39. *Żginał jak bohater (Paweł Musioł)*, Odra 3 (1947) nr 9, 3—4.

1954

40. W a η t u ł a J a n, *Karty z dziejów ludu Śląska Cieszyńskiego*, Warszawa 1954, (Rec. ...) Śl. lit. 1954, nr 12, 181—183.

1955

41. *Dzieje jednej placówki (Polsko-Katolickie Towarzystwo Szkolne na Śląsku Opolskim) (1923—1939)*, Katolik 1 (1955) nr 22, 9.
42. *Kalendarze śląskie na rok 1955*, Śl. lit 1955 nr 13, 139—143.
43. *Ks. Emil Szramek. W: Śląski Kalendarz Katolicki na r. 1956*, Warszawa 1955, 212—215.

1956

44. *Czy Pius X pochodził z Górnego Śląska?*, Katolik 2 (1956) nr 47, 5.
45. *Hans Lukaschek i polityka niemiecka na Górnym Śląsku*, Życie i Myśl 1956 nr 4/5, 110—155.

46. *Książd Józef Wajda (1848—1923)*, *Katolik* 2 (1956) nr 16, 8.
47. *150 lat drukarstwa polskiego na Górnym Śląsku*, *Katolik* 2 (1956) nr 36, 8, 11.
48. *W setną rocznicę urodzin ks. Karola Koziołka (1856—1938)*, *Katolik* 2 (1956) nr 13, 10.

1957

49. *Arka Bożek, Pamiętniki* (Wstęp E. Osmańczyka, adaptacja literacka A. Sylwestra, przypisy A. Targa), Katowice 1957, 331—350.
50. *Gołba Kazimierz, Wieża spadochronowa* (Przedmowa A. Targa), Katowice 1957, 5—14.
51. *Nauka religii w szkole*, *Gość niedz.* 26 (1957) nr 4, 26.
52. *O śląskich Alojżanach*, *Gość niedz.* 26 (1957) nr 40, 303.
53. *Trzeba odkłamać!*, *Przemiany* 2 (1957) nr 26, 1—2. [Polemika wokół *Szkiców z dziejów Śląska* pod red. E. Malczyńskiej, t. I, Warszawa 1953, t. II — 1956].
54. *Współpraca Biblioteki Śląskiej z bibliotekami zagranicznymi*, *Biul. Inf. Bibl. Śl.* 2 (1957) nr 2, 65—66.
55. „*Ziemia Rybnicka*”, *Organ Związku Przyjaciół Przeszłości Rybnika i Okolicy (1938—1939)*, Rybnik, *Biul. Inf. Bibl. Śl.* 2 (1957) nr 1, 42—46.
56. *Życie polskie na Opolszczyźnie w okresie międzywojennym*, *Zachodnia Agencja Prasowa — Materiały*, Poznań 1957 nr 11, 1—18.

1958

57. Boenigh Jan, *Minęły wieki a myśmy ostali*, Warszawa 1957, ss. 304. nlb 4, (Rec. ...) *Zar. śl.* 21 (1958) z. 3, 118—122.
58. *Górny Śląsk. Prace i materiały geograficzne*, pod red. Antoniego Wrzóska Kraków 1955, ss. 680, (Rec. ...) *Zar. śl.* 21 (1958) z. 1—2, 98—103.
59. Malczewski Kazimierz, *Ze wspomnień śląskich*, Warszawa 1958, ss. 293, nlb 4, (Rec. ...) *Zar. śl.* 21 (1958) z. 3, 122—124.
60. *Opolszczyzna pod rządami Lukaszka i Wagnera*, Katowice 1958, ss. 184.
61. *Śląska Kartoteka Biograficzna*, *Zar. śl.* 21 (1958) z. 1—2, 118—119.
62. *Śląski Słownik Biograficzny*, *Kwart. opol.* 4 (1958) nr 3, 19—26.

1959

63. *Kardynał Bertram a polskość Śląska Opolskiego*, Poznań 1959, ss. 34+ aneks: oryginalne teksty niemieckie. To samo w przekładzie angielskim i francuskim.
64. *Les raisons de la méfiance polonaise a l'égard des Allemands* Cahn. Pol. — Allemagne, Paris 1959 nr 3, 47—60.
65. Popiołek Kazimierz, *Śląsk w oczach okupanta*, Katowice 1958, ss. 258, nlb 2. (Rec. ...) *Zar. śl.* 22 (1959) z. 4, 118—121.
66. *Przyczynek do historii prasy polskiej na Śląsku Opolskim. W: Kalendarz Śląski na rok 1959*, Katowice, 100—104.
67. Stasiewski Bernard, *Die Kirchenpolitik der Nationalsozialisten im Warthegau 1939—1945*. Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte 7 (1959) z. 1, 56—74. (Rec. ...) *Nasza Przeszłość* t. 10, Kraków 1959, 469—471.
68. *Studia Śląskie. Seria Nowa* [Rocz.] Instytut Śląski w Opolu. Red.: Seweryn

Wysłouch, Opole 1 (1958). (Rec. ...) Kwart. opol. 5 (1959) nr 1, 168—172.
61—92.

69. *Walka o język polski na Górnym Śląsku*. W: *Polskie Ziemie Zachodnie i Północne, Zagadnienia Demograficzne*, cz. I, Poznań-Warszawa 1959. 60—92.

1960

70. *Antoni Rostek (1887—1959)*, Zar. śl. 23 (1960) z. 3, 500—501.
71. *Der Kampf um die polnische Sprache in Oberschlesien*. W: *Die West — und Nordgebiete Polens, Demographische Probleme*, red. W. Sobański t. 1, Poznań-Warszawa 1960.
72. *En réponse a M. Hans Roos*, Cah. Pol. — Allemagne, Paris 1960 nr 3/6, 64—68.
73. *Konstanty Prus — bibliofil śląski*, Biul. Inf. Bibl. Śl. 5 (1960) nr 4, 171—177.
74. *Le cardinal Adolphe Bertram*, Cah. Pol. — Allemagne 1960 nr 3, 86—91. To samo w przekładzie angielskim, niemieckim i rosyjskim.
75. *Le Cardinal Bertram et la caractere polonais de la Silésie d'Opole*, Poznań-Warszawa 1960, ss. 49. (Wydawnictwo przeznaczone dla zagranicy. Wydano również w języku angielskim).
76. *Materiały do listy strat kultury polskiej na Śląsku w latach 1939—1945*, Zar. śl. 23 (1960) z. 4, 629—651. Współautorowie: L. Brożek, R. Hajduk, H. Rechowicz.
77. *Pięć lat Kwartalnika Opolskiego (1955—1960)*, Zar. śl. 23 (1960) z. 3, 460—466.

1961

78. *Janiurek Włodzimierz, Szewczyk Wilhelm, Notatnik niemiecki*, Katowice 1960, ss. 100 nlb 4. (Rec. ...) Zar. śl. 24 (1961) z. 1, 153—156.
79. *Konstanty Prus, bibliofil śląski*, Gość niedz. 30 (1961) nr 46, 365, 367.
80. *Niemiecy rewizjoniści o Śląsku*, Biul. Woj. Kom. Środowisk. Weteranów Powst. Włkp. 1918—1919, Katowice 1961, 31.
81. *Synowie ziemi śląskiej*, Panorama 1961 nr 21.
82. *W czterdziątą rocznicę powstań śląskich*, Stolica 16 (1961) nr 28, 14—15.
83. *Wielkopolska a Śląsk na przełomie XIX i XX w.*, Biul. Woj. Kom. Środowisk. Weteranów Powst. Włkp. 1918—19, Katowice 1961, 1—4.

1962

84. *Correspondance*, Cah. Pol. — Allemagne 1962 nr 4, 122—123.
85. *Hytrek Adolf (1853—1899)*. W: *PSB*, Kraków 1962, t. 10, 134—135.
86. *Konstanty Prus (1872—1961)*, Zar. śl. 25 (1962) z. 1, 155—157.
87. *La force du lien national. Apres quarante ans*, Cah. Pol. — Allemagne 1962 nr 2, 8—18.
88. *Marcin Kopiec (1843—1919)*, Gość niedz. 31 (1962) nr 3, 24.
89. *Od kulturkampfu do hitleryzmu*. Uwagi w związku z pracą R. Hrabara, *Hitlerowski rabunek dzieci*, Zar. śl. 25 (1962) z. 2, 454—461.
90. *Polemika z artykułem J. Domadieu'a*, *Les plebiscites* nr 3, Cah. Pol. — Allemagne 1962 nr 4, 74—76.
91. *Ręgorowicz Ludwik, Wykonanie Polsko-Niemieckiej Górnos Śląskiej Konwencji zawartej w Genewie 15 V 1922 w zakresie szkolnictwa*, Katowice 1961, ss. 146, nlb 2. (Rec. ...) Zar. śl. 25 (1962) z. 1, 146—150.

92. S o ŋ t a g E., *Adalbert Kor fanty. Ein Beitrag zur Geschichte der polnischen Ansprüche auf Oberschlesien*, Kitzingen 1954. (Rec. ...) Cah. Pol. — Allemagne 1962 nr 3, 122—126.
93. *Une lettre aux „Cahiers Pologne — Allemagne”*, Cah. Pol. — Allemagne 1962 nr 4, 74—76.
94. *Z dziejów tajnego nauczania na Śląsku w okresie okupacji* Zar. śl. 25 (1962) z. 4, 789—800.
95. *Zarys działalności Związku Polaków w Niemczech (1922—1939)*, Prz. zach. 18 (1962) nr 4, 227—263.

1963

96. *Echa powstania styczniowego na Opolszczyźnie. Materiał dla prelegentów*, wydany dla Komisji Obchodu 1000-lecia Państwa Polskiego Wojewódzkiego Komitetu Jedności Narodu w Polsce, Opole 1963 ss. 25.
97. *Echa powstania styczniowego w zaborze pruskim. Tradycja walk o niepodległość w zaborze pruskim od powstania styczniowego do powstania wielkopolskiego*. W: *Zbiór wspomnień weteranów powstania wielkopolskiego 1918—1919, z okazji 45 rocznicy wybuchu powstania*, Katowice 1963, 7—9.
98. *Encyklopedia zasłużonych*. Rozmowa z redaktorem Śląskiej Kartoteki Biograficznej, Tryb. rob. 1963 nr 224, 4.
99. *Powstanie styczniowe na Śląsku...* W: *Ludzie, ziemia, morze*. Rocznik Ziemi Zachodnich i Północnych, Warszawa 1963, 297—303.
100. *Sługa Boży Marcin Strzoda — Strodonius (1587—1649)*, Gość niedz. 32 (1963) nr 30, 196, 199.
101. *Ślązacy w Powstaniu Styczniowym*, Panorama 1963 nr 3, 11.

1964

102. *Janicki Stanisław (1902—1941)*. W: *PSB* 1964, t. 10, 510.
103. *Jarczyk Henryk (1889—1949)*. W: *PSB* 1964, t. 10, 613.
104. *Materiały do listy strat działaczy społecznych na Śląsku w latach 1939—1945*, Zar. śl. 27 (1964) z. 3, 596—606.
105. *Przyczynek do historii Elsów śląskich*, Zar. śl. 27 (1964) nr 2, 273—289.
106. *Serwański Edward, Hitlerowska polityka narodowościowa na Górnym Śląsku 1939—1945*, Warszawa 1963, ss. 270, nlb 4. (Rec. ...) Prz. zach. 1964 nr 3, 212—217.
107. *L'Union des minorités nationales d'Allemagne*, Cah. Pol. — Allemagne 1964 nr 2, 18—24.

1965

108. *Bronisław Koraszewski (1864—1924)* Opole 1965, Komunikaty, seria monograficzna nr 64, 62.
109. *Wspomnienia Cieszyńiaków*, zebrał i oprac. Ludwik Brożek, Warszawa 1964, ss. 282, nlb 2, *Z ziemi piastowskiej — wspomnienia*, zebrał i oprac. A. Buzek, Warszawa 1963, ss. 210, nlb 1. (Rec. ...) *Wspomnienia cieszyńskie*, Zar. śl. 28 (1965) z. 3, 765—770.
110. *Kaletka Paweł (1897—1940)*. W: *PSB* 1965, t. 11, 440—441.
111. *Kalus Józef (1882—1949)*. W: *PSB* 1965, t. 11, 504—505.
112. *Kampa Bartłomiej (1873—1953)*. W: *PSB* 1965, t. 11, 590.
113. *Sylwetka prof. dr. Antoniego Cieszyńskiego na tle rozwoju nauki pol-*

skiej. W: *Zbiór prac VII Ogólnopolskiego Zjazdu Sekcji Chirurgii Stomatologicznej*, Katowice 1965, XIII—XXI.

114. *Zofia Koniarkowa (1876—1963). Przyczynek do historii rodziny Kazimierza Skiby*, Zar. śl. 28 (1965) z. 3, 783—787.

1966

115. *Bednorz E, Bańka J., Życie i działalność ks. Emila Szramka 1887—1942*, Katowice 1966. (Rec. ...) Tyg. powsz. 1966 nr 39, 5.
116. *Duszpasterska i dobroczynna działalność duchowieństwa w okresie klęsk żywiołowych na Górnym Śląsku*, Nasza Przeszołość t. 24, Kraków 1966, 259—274.
117. *Kempa Konstanty (1916—1945)*. W: *PSB* 1966, t. 12, 336.
118. *Kiełbasa Władysław (1893—1939)*. W: *PSB* 1966, t. 12, 406—7.
119. *Kirył Sosnowski (1910—1966)*. (Nekrolog), Tyg. powsz. 20 (1966) nr 50, 3.
120. *Marcin Kopiec (1843—1919)*, Zar. śl. 29 (1966) z. 2, 307—371.
121. *Prace nad Śląskim Słownikiem Biograficznym w Śląskim Instytucie Naukowym w Katowicach*, Wrocław 1966, TNAT 21, 32—33.
122. *Sylwetki zasłużonych ludzi Śląska*. W: *Kalendarz Śląski TRZZ na r. 1967*, Katowice 1966, 102—110.

1967

123. *Klattówna Janina (1900—1943)*. W: *PSB* 1967, t. 12, 547.
124. *Kleinert Emanuel (1875—1962)*. W: *PSB* 1967, t. 12, 583—584.
125. *Klimas Czesław (1865—1937)*. W: *PSB* 1967, t. 12, 617—618.
126. *Klimczok Tomasz (1874—1929)*. W: *PSB* 1967, t. 12, 621—622.
127. *Klose Florian (1862—1926)*. W: *PSB* 1967, t. 13, 8—9.
128. *Kloske Wilhelm Atanazy (1872—1925)*. W: *PSB* 1967, t. 13, 10—11.
129. *Kobyliński Stanisław Marian Michał (1872—1937)*. W: *PSB* 1967, t. 13, 170—171.
130. *R. o. s. p. o. n. d. S., Słownik nazwisk śląskich, cz. I: A—F*, Wrocław 1967, (Rec. ...) Tryb. opol. 1967 nr 191.
131. *Sylwetki zasłużonych ludzi Śląska*. W: *Kalendarz Śląski TRZZ na rok 1967*, Katowice 1967, 102—110, Tenże za 1968, 79—85 oraz za 1969, 162—172.
132. *Z rewolucyjnych tradycji Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego*, Katowice 1967, ss. 212 (współautor cz. II).
133. *Związki Śląska z Wielkopolską na przełomie XIX i XX w.* Opole 1967, Komunikaty, seria monograficzna nr 94, 42.
134. *Życie polskie (w Zabrze) na przełomie XIX i XX wieku*. W: *Zabrze — Zarys rozwoju miasta*, Katowice 1967, 60—70.

1968

135. *Duszpasterska i dobroczynna działalność duchowieństwa w okresie klęsk żywiołowych na Górnym Śląsku*, Nasza Przeszołość, t. 24 (1968), 259—274.
136. *Franciszek Myśliwiec, Portrety Opolan*, Wczoraj, Dzisiaj, Jutro 2 (1968) nr 4, 62—64.
137. *Franciszka Koraszewska (1868—1947)*, Kwart. opol. 14 (1968) nr. 1—2 86—89.
138. *Koniarkowa Zofia (1876—1963)*. W: *PSB* 1968, t. 13, 503.
139. *Koraszewska z Czoków Franciszka (1868—1947)*. W: *PSB* 1968, t. 14, 32—33.

140. *Koraszewski Bronisław (1864—1924)*. W: *PSB* 1968, t. 14, 33—35.
141. *Koraszewski Tadeusz (1875—1923)*. W: *PSB* 1968, t. 14, 35.
142. *Korczoł Antoni (1891—1942)*. W: *PSB* 1968, t. 14, 46.
143. *Prace nad Śląskim Słownikiem Biograficznym w Śląskim Instytucie Naukowym w Katowicach (Komunikat)*. W: *Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego*, Wrocław 1968, t. 21 A, 32—33.
144. *Wiktor Gorzołka, Portrety Opolan, Wczoraj, Dzisiaj, Jutro* 2 (1968) nr 4, 59—61.
145. *Związki Śląska Cieszyńskiego z ziemiami polskimi w II połowie XIX wieku*. W: „*Wiosna Ludów*”. *Materiały z sympozjum czechosłowackich i polskich historyków na temat początków polskiego odrodzenia narodowego na Śląsku Cieszyńskim* (druk powielony), Czeski Cieszyn 1968,* 187—207.

1969

146. *Antoni Jacek Koraszewski*, *Prz. zach.* 25 (1969) nr 3/4, 261—263.
147. *Antoni Jacek Koraszewski*, *Sobótka* 24 (1969) nr 4, 608—609.
148. *Ignacy Sikora (1882—1969)*, *Gość niedz.* 38 (1969) nr 31, 188.
149. *Kosmeli (Kosmol, Kosmelius) Ernest Ludwik (1715—1786/87)*. W: *PSB* 1969, t. 14, 234—235.
150. *Mazurek S., Z dziejów polskiego ruchu kobiecego na Górnym Śląsku w latach 1900—1907* (Przedmowa A. Targa), Opole 1969, Komunikaty, seria zwykła nr 68, 9—12.
151. *Miejsca straceń ludności cywilnej województwa katowickiego (1939—1945)*, Katowice 1969, ss. 224, 1 mapa, oprac. Andrzej Szefer, (Rec. ...) *Poglądy* 8 (1969) nr 13, 11.
152. *Postłowie do referatów M. Orzechowskiego i W. Wrzesińskiego w sprawie ludności polskiej w Niemczech w latach 1922—1939*. *Kwart. opol.* 15 (1969) nr 1/2, 179—181.
153. *Redakcja naukowa materiałów Sesji Naukowej w Opolu poświęconej 45-leciu b. Związku Polaków w Niemczech*, *Kwart. opol.* 15 (1969) nr 1—2 (wspólnie z Józefem Kolertem).
154. *Sylwetki zasłużonych ludzi Śląska*. W: *Kalendarz TRZZ na rok 1970* (druk) 1969, Katowice, 162—172.
155. *Tajna akcja społeczna śląskiego harcerstwa żeńskiego w okresie okupacji*, *Stud. śl.*, 12 (1969) 423—442.
156. *W pięćdziesiątą rocznicę*, (powstań śląskich) *Więź* 1969 nr 7/8, 181—188.
157. *Zawartość i proporcje wewnętrzne „Historii Górnego Śląska”*. W: *fie-gionalne badania naukowe. Materiały serii naukowej z dn. 19 V 1967 na temat „Opolszczyzna wczoraj, dziś, jutro”* pod red. nac. J. Kokoła, Katowice 1969.
158. *Życie polskie w powiecie opolskim w latach 1922—1939*. W: *Powiat Opolski, szkice monograficzne* pod red. nac. J. Madeji, Opole 1969, 69—115.
159. *Życie polskie w powiecie (tarnogórskim) w drugiej połowie XIX i w początkach XX wieku*. W: *Tarnowskie Góry — Zarys rozwoju powiatu*, Katowice 1969, 160—177.

1970

160. *Kult Kościuszki na Śląsku*, *Gość niedz.* 39 (1970) nr 37, 224, 38, 227, 39, 234
161. *Rospond Stanisław, Opolszczyzna śląska*, Wrocław 1970, 164. (Rec. ...) *Coll. Śal.*, t. 2 1970 (druk) 1971, 309—311.
162. *Sp. Ludwik Musioł (1892—1970)*, *Gość niedz.* 39 (1970) nr 29, 174.

163. *Życie polskie (w Świętochłowicach) pod koniec XIX i na początku XX wieku*. W: *Świętochłowice. Zarys rozwoju miasta*, Katowice 1970, 100—115.

1971

164. *Bartłomiej Kampa (14 VIII 1873 — 5 VIII 1953)*, *Gość niedz.* 40 (1971) nr 41
 165. *Florian Klose*, *Gość niedz.* 40 (1971) nr 28.
 166. *Karol Piecha (3 IV 1860—8 XII 1921)*, *Gość niedz.* 40 (1971) nr 31.
 167. *Kornel Makuszyńska Śląsku*, *Gość niedz.* 40 (1971) nr 32, 189—190.
 168. *Kult Tadeusza Kościuszki na Śląsku*. *Stud. śl. t.* 20 (1971) 491—506.
 169. *Ludwik Mainka (18 VIII 1845— 5 XI 1930)*, *Gość niedz.* 40 (1971) nr 51, 303.
 170. *Ludwik Musioł (1892—1970)*, *Biul. Inf. Bibl. Śl.* 15 (1971) 1970 (druk) nr 1/4, 205—210.
 171. *Maksymilian Basista (7 VIII 1883—3 XI 1967)*, *Gość niedz.* 40 (1971) nr 39, 235.
 172. *Nowe tendencje w historiografii zachodniemieckiej*, *Coll. Sal. t.* 3, Wrocław 1971, 269—271.
 173. *Organizacje polsko-katolickie na Górnym Śląsku pod koniec XIX wieku*, *Śląskie Studia Hist.-teol.* 4 (1971) 287—297.
 174. *Ruch pielgrzymkowy jako droga Śląska do Polski*, *Gość niedz.* 40 (1971) nr 34.
 175. Słowo wstępne do pracy: Józef Pilch, *Przyczynek do dziejów Ustrońa z lat 1939—1945 — Straty w ludziach i straty w kulturze materialnej*, Ustroń 1971 (druk powielony), 2—4.
 176. *Spotkanie Ślączek z Marią Konopnicką*, *Gość niedz.* 40 (1971) nr 22, 130.
 177. *Stanisław Bednarek (27 IX 1846 — 29 X 1929)*, *Gość niedz.* 40 (1971) nr 49, 249.
 178. *Stulecie powstania Towarzystwa Alojzjanów na Śląsku*, *Gość niedz.* 40 (1971) nr 18, 107.
 179. *Sylwetki czołowych działaczy polskich na Śląsku. Florian Klose (4 V 1862 — 9 III 1926)*, *Gość niedz.* 40 (1971) nr 28, 168.
 180. *Sylwetki czołowych działaczy polskich na Śląsku. Karol Piecha (3 IV 1860 — 8 XII 1921)*, *Gość niedz.* 40 (1971) nr 31, 184.
 181. *Śląsk w warsztatach historyków*. (Wypowiedź w ankiecie), *Poglądy* 10 (1971) nr 20, 20.
 182. *Towarzystwo Przyjaciół Nauk na Śląsku. (W 50 rocznicę założenia)*, *Gość niedz.* 40 (1971) nr 3, 18.
 183. *W 50-tą rocznicę (3 powstania śląskiego)*, *Prz. zach.*, Londyn 22 (1971) nr 3—4, 56—63.

1972

184. *Feliks Kupilas (27 V 1884 — 16 VII 1966)*, *Gość niedz.* 41 (1972) nr 10, 78.
 185. *Franciszka Ciemięgowa (1 X 1862 — 19 XII 1946)*, *Gość niedz.* 41 (1972) nr 18, 143.
 186. *Franciszka Morgałowa (1852—1937)*, *Gość niedz.* 41 (1972) nr 15, 119.
 187. *Franciszka Wiechulowa (22 III 1881 — 13 X 1971)*, *Gość niedz.* 41 (1972) nr 4, 32.
 188. *Helena z Dulowskich Pigoniowa (19 III 1891 — 12 VIII 1972)*, *Gość niedz.* 41 (1972) nr 40, 318—319.
 189. *Jan Koj (29 VII 1888 — 6 V 1948)*, *Gość niedz.* 41 (1972) nr 47, 375.
 190. *Józef Brandys (24 IX 1819 — 18 II 1900)*, *Gość niedz.* 41 (1972) nr 29, 230.
 191. *Józef Gallus (27 XI 1860 — 26 II 1945)*, *Gość niedz.* 41 (1972) nr 7, 56.

192. *Józef Pietrzykowski* (27 VII 1842 — 12 I 1933), *Gość niedz.* 41 (1972) nr 6, 48.
193. *Józef Pukowiec* (5 X 1830 — 7 II 1881), *Gość niedz.* 41 (1972) nr 42, 336.
194. *Józef Szaboń* (7 III 1804 — 1892), *Gość niedz.* 41 (1972) nr 28, 215.
195. *Józefa Bramowska* (10 III 1860 — 24 X 1942), *Gość niedz.* 41 (1972) nr 24, 191.
196. *Kampa Bartłomiej* (1873—1953). W: *Słownik pracowników książki polskiej*, Warszawa-Łódź 1972, 392.
197. *Karol Piła* (19 III 1885 — 29 VIII 1972), *Gość niedz.* 41 (1972) nr 45, 359.
198. *Karolina Pukowcowa* (1876—1961), *Gość niedz.* 41 (1972) nr 50, 398.
199. *Kazimierz Skiba* (27 II 1812 — 14 XI 1890), *Gość niedz.* 41 (1972) nr 33, 263, 35, 279.
200. *Kopiec Marcin* (1843—1919). W: *Słownik pracowników książki polskiej*, Warszawa-Łódź 1972, 437.
201. *Kowalczyk Jan Jakub* (1872—1941), *tamże*, 454.
202. *Kunegunda Gołąbkowa* (3 XI 1885— 25 I 1945), *Gość niedz.* 41 (1972) nr 35.
203. *Lubecki Rudolf* (1844—1891). W: *PSB* 17, 588—9.
204. *Ludwik Burek* (29 VII 1887 — 23 VII 1954), *Gość niedz.* 41 (1972) nr 43, 343.
205. *Marta Paprotna* (24 II 1894 — 3 II 1958), *Gość niedz.* 41 (1972) nr 32, 255.
206. *Mikołów. Zarys rozwoju miasta*, Katowice 1972, ss. 196. (Wspólnie z J. Kandyką).
207. *Tadeusz Gryłka* (10 X 1901 — 12 V 1971), *Gość niedz.* 41 (1972) nr 16, 127.
208. *Teodora Dombkowa* (5 XII 1874 — 25 VIII 1950), *Gość niedz.* 41 (1927) nr 23, 183.
209. *Tomasz Klimczok* (29 XII 1874 — 25 IX 1929), *Gość niedz.* 41 (1972) nr 2, 15.
210. *Zofia Koniarkowa* (10 V 1876 — 10 V 1963), *Gość niedz.* 41 (1972) nr 9, 70.

1973

211. *Jan Szuła, ur. 8 II 1879*, *Gość niedz.* 42 (1973) nr 4, 30.
212. *Zbiory Konstantego Prusa*. W: *Biblioteka Śląska 1922—1972* pod red. J. Kandyki, Katowice 1973, 34—40, 303—305.

Prace nie opublikowane

213. *Podstawowe zagadnienia z historii Śląska w latach 1860—1922*. (W przygotowaniu do druku).
214. *Struktura narodowościowa Śląska Opolskiego*. Praca wykonana w 1943 roku dla konspiracyjnego Biura Ziem Zachodnich.
215. *Wincenty Ogrodziński jako historyk i biograf Śląska*. (Maszynopis w zbiorach Biblioteki Śląskiej w Katowicach).